

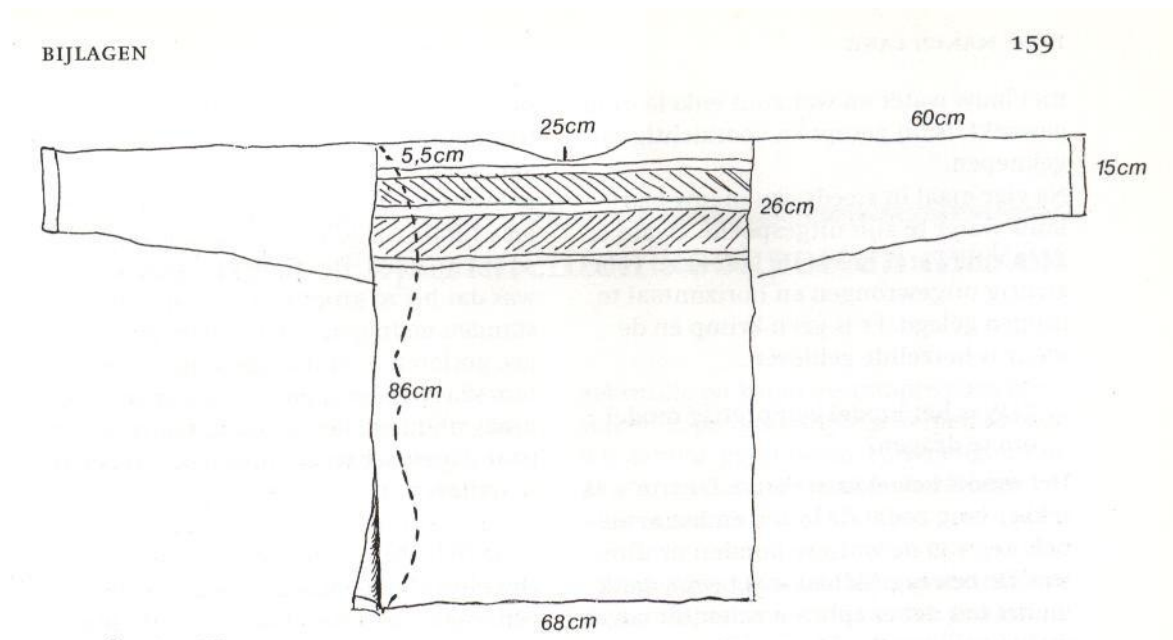
Bijlage 4. (blz. 158 van boek “manen lang.”)

Experiment trui maken en dragen

Spinnen en weven van een wintertrui

L. Lurvink, textieldeskundige

In het kader van het leefexperiment hoort passende kledij gedragen te worden. Op verzoek van Jeroen heb ik een wollen tuniek geweven naar een voor de IJzertijd gangbaar model en met weef-, spin- en verfmethode uit die periode. Als voorbeeld koos ik een aantal Noord-Duitse vondsten, te weten de tunieken van Thorsberg, Reepshold en Bernuthsfeld. Aan de hand van deze voorbeelden ontwierp ik een tuniek, die het midden houdt tussen de gekozen voorbeelden.

Ik spon met een spintol van gebakken klei de wol van Texelaars en Drents heideschaap. Ik twijnde veiligheidshalve zowel schering als inslag. De wol werd Z-gesponnen en S-getwijnd. Na het twijnen was het garen ca. 2 mm dik. Voor sierbanden aan mouwen en onderkant en voor naaigaren spon ik de wol extra dun, ca. 1 mm dik na het twijnen.

De hoofdkleur van de tuniek is bruin, met versiering in wit, zwart, lichtbruin en lichtgroen. De witte en zwarte kleuren komen van het schaap, de andere tinten door verven. De bruine hoofdkleur werd bereikt door beitsen met rabarber en verven met uenschillen. Hoe meer uenschillen men gebruikt, hoe donkerder de kleur wordt. Lichtgroen bereikte ik door beitsen met rabarber en verven met vlierbessen, boerenwormkruid en perzikkruid.

Ik weefde eerst met weefkaartjes een opzetrand. Daarin voerde ik bij wijze van inslag steeds een van de kettingdraden van de stof in. Na voltooiing vormt deze band de sierrand onderaan het rugpand. Ik bevestigde de band aan de doekboom van het weefgetouw. Zo kwamen de

kettingdraden voor de te weven stof, die eerst de inslag voor de band vormden, naar beneden te hangen. Ik reeg de hangende draden in lusjes aan de hevelstokken van het weefgetouw en bevestigde ze aan de onderkant aan een weefsteen. De gebruikte binding is keper 2/2, hetgeen ik met vier hevelstokken heb uitgevoerd. Ik weefde de trui op een 'staand Germaans weefgetouw'. Eerst weefde ik rugpand en voorpand met sierstrepen erin en een uitgespaarde halsopening. Voor het weven van de mouwen schoof ik het weefsel naar rechts op de doekboom. Links knoopte ik extra kettingdraden bij. Zo kon ik de twee mouwen gelijktijdig weven onderaan het voorpand. Bij dit proces werden ook de boorden meteen meegeweven in de vorm van kaartweefbandjes. Na het losknippen en in elkaar zetten van de onderdelen, weefde ik met kaartjes de ondersierrand van het voorpand. Om de stof meer winddicht te maken, ruwde ik de binnenkant op met kaardebol.

Trui dragen

Jeroen heeft de trui dagelijks gedragen tijdens het leefexperiment. Ik was benieuwd naar zijn ervaringen en naar de conditie waarin de trui zou verkeren. Ik stelde Jeroen daarbij de volgende vragen:

1. Was de trui warm genoeg?

De wollen trui droeg ik in combinatie met een dunne linnen ondertuniek. De trui was goed warm, doch bij koude niet voldoende. Zeker als je weinig beweging had koelde je snel af. Een jas van schapenvachten eroverheen was soms niet voldoende om je goed warm te houden. Dit loste ik op door af en toe zware lichamelijke arbeid te verrichten, zoals brandhout hakken, of me af en toe even te warmen bij het vuur in de boerderij.

2. Was de trui winddicht?

Vanaf ongeveer matige wind was de trui niet meer winddicht.

3. Was er iets kapot gegaan door fouten in weven of afwerking?

Het enige was dat de eindjes van de draden die gebruikt waren om de mouwen aan elkaar te naaien naar buiten kwamen. Op één plaats was wel een stukje losgegaan, zo groot dat je er net een vinger door kon steken. Of dit gat ontstaan is door een fout of een ongelukje kan ik niet zeggen.

4. Was er slijtage na twee manen?

Van slijtage op de schouders, ellebogen e.d. was geen spoor te zien. Wel was bij beide uiteinden van de mouwen de sierrand gedeeltelijk door gesleten. Dat gebeurde bij beide mouwen ongeveer evenveel. Dit is te verklaren door het feit dat er aan de trui geen voor of achterzijde zat. Gemiddeld genomen zal elke mouw evenveel keren links als rechts hebben gezeten.

Tevens waren op een drietal plaatsen lusjes ontstaan doordat de trui ergens achter was blijven steken.

5. Hoe hield de kleur zich ?

De kleur hield zich bijzonder goed. De trui werd af en toe uitgeklopt, maar tijdens het experiment niet gewassen. Ik kon hem niet missen.

6. Waren er problemen met wassen ?

Pas na het experiment is de trui gewassen. Drie maal heeft de trui in een bad met lauw water en wat zout enkele uren geweekt, is hij gesopt en voorzichtig uitgeknepen.

Na vier maal in steeds een nieuw bad lauw water te zijn uitgespoeld, kwam er geen vuil water meer. De trui werd voorzichtig uitgewrongen en horizontaal te drogen gelegd. Er is geen krimp en de kleur is hetzelfde gebleven.

7. Was het model een prettig model om te dragen?

Het model beviel uitstekend. De trui was lekker lang zodat de billen en het kruis ook nog van de warmte konden profiteren. De beweeglijkheid was prima dank zij het feit dat er splitsen zaten tot boven de heupen.

De mouwen waren lang zodat bij koud weer de handen konden worden terug getrokken. Doordat de mouwen bij de pols smal waren hing de mouw nauwelijks in de weg en hield hij meer warmte vast dan bij een wijde opening. De opening was precies groot genoeg om over de elleboog geschoven te worden indien nodig, de mouw bleef dan vanzelf hangen.

De halsopening was te groot (kon ook niet kleiner i.v.m. het aantrekken). Bij koud weer, zeker met wind, verloor je te veel warmte via je hals en nek. Een geweven kraag zou dat kunnen tegen gaan. Het valt echter te betwijfelen of dit aangenaam zit. We hebben het niet geprobeerd. Het probleem werd door mij opgelost door op de geweven kraag een kraag van schapenvacht te naaien met vlastouw. Die kraag was aangenaam, warm en winddicht. Zelfs de wasbeurt doorstond hij goed. Het fijne van deze kraag was dat hij zo groot was dat hij in drie standen gedragen kon worden: gewoon los, gesloten of omhooggeklopt en gesloten. Was het

koud en liep ik veel met de kraag omhoog dat begon het na een paar dagen achter in mijn nek een beetje te irriteren.

Conclusie:

Over het algemeen gesproken was het een warme en zeer praktische, fijn te dragen trui.

Bij vorst of harde wind moesten er andere oplossingen gevonden worden, daar de trui dan niet voldoende warmte bood.

Verdere experimenten

Op basis van de ervaringen van Jeroen na 60 dagen gebruik van de trui en na een grondige wasbeurt denk ik eraan een trui te weven die ca. 10% te groot is voor de gebruiker.

Na het weven wil ik de trui '**vollen**', dat is laten krimpen in heet water met oude urine erin. De draden zitten dan dicht bij elkaar wat de trui warmer zal maken.

Elk jaar doe ik van nu af aan proeven om de kleurechtheid te testen.